

نویسنده: جفری دی ساکس «Jaffery D.Sachs»

منبع و تاریخ نشر: کمان دریم «2024-02-01».

برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل»

سرنگونی عمران خان توسط آمریکا

The US Toppling of Imran Khan

تغییر مخفیانه رژیم دوباره شروع می شود. این بار در پاکستان

Covert regime change strikes again. This time in Pakistan

حامیان و فعالان حزب تحریک انصاف پاکستان در 28 ژانویه 2024 در پیشاور در اعتراض به آزادی عمران خان رهبر حزب تحریک انصاف شعارهایی سر دادند. (عکس از عبدالمجید / خبرگزاری فرانسه) (عکس از عبدالمجید/ خبرگزاری فرانسه از طریق گتی ایماژ)

*****

یکی از ابزارهای اصلی سیاست خارجی ایالات متحده تغییر رژیم بگونه مخفیانه است، یعنی اقدام مخفیانه دولت ایالات متحده به منظور سرنگونی دولت یک کشور دیگر.

که البته درین مورد با باور قوی دلایل محکمی وجود دارد که اقدامات ایالات متحده در پاکستان منجر به برکناری عمران خان، نخست وزیر پاکستان از قدرت در ماه آوریل (2022) و به دنبال آن دستگیری وی به اتهامات واهی یا ساختگی فساد و جاسوسی و محکومیت او در این هفته به «10» سال حبس به اتهام جاسوسی شد. **شاه رخ** خاطر نشان می سازد که هدف سیاسی از این اقدام ایالات متحده جلوگیری از بازگشت محبوب ترین سیاستمدار پاکستان به قدرت در انتخابات 8 فوریه است.

البته کلیه عملیات های مخفی ایالات متحده این است یا که طوری است که معمولاً مخفی سروصورت میگیرد و از این رو همچو اقدامات توسط دولت ایالات متحده قابل انکار اند یعنی که آمریکا از همچو اقدامات انجام شده انکار می نماید. حتی زمانی که شواهد از طریق افشاگران یا از درزها بگونه مخفی افشاء می شوند، همانطور که اغلباً انجام نیز می شود، اما دولت ایالات متحده صحت شواهد را رد می کند و رسانه های جریان اصلی عموماً داستان را نادیده می گیرند، زیرا که همچو اقدامات با روایت رسمی در تضاد است. از آنجایی که سردبیران این رسانه های اصلی نمی خواهند در «تئوری های توطئه» بپردازند یا خود را دخیل سازند، چونکه به سادگی آنها خوشحال هستند که بلندگوهای رسمی هستند، و به دولت ایالات متحده موقعیت بسیار گسترده ای برای توطئه های واقعی تغییر رژیم می دهند.

تغییر پنهان رژیم توسط ایالات متحده امری تکان دهنده است. یک مطالعه معتبر توسط **لیند سی اورورک**، استاد دانشگاه بوستون، 64 عملیات تغییر رژیم مخفی توسط ایالات متحده در طول جنگ سرد (1947 و 1989) را بر شمرده است، حالانکه در واقع این تعداد بسیار بیشتر بوده است، چونکه او تصمیم گرفت که تلاش های مکرر آمریکا را بغرض تغییر رژیم در یک کشور را به عنوان یک مورد حساب کند. تک قسمت تمدید شده از آن زمان، عملیات تغییر رژیم ایالات متحده مکرر باقی مانده است، مانند زمانی که رئیس جمهور **باراک اوباما**، **سیا** (تحت عنوان عملیات چنار چوبی) را مأمور به سرنگونی رئیس جمهور سوریه **بشار اسد** کرد. آن عملیات مخفی تا چندین سال پس از عملیات هنوز هم مخفی باقی ماند و حتی پس از آن نیز به سختی توسط رسانه های اصلی پوشش داده شد.

از دیدگاه ایالات متحده، "خنثی" یا بی طرف بودن خود یک کلمه جنگنده «یا به مفهوم اقدام به جنگ است».

همه اینها یا این گفتگوها ما را به پاکستان می آورد، مورد دیگری که شواهد به شدت حاکی از تغییر رژیم تحت رهبری ایالات متحده است. در این مورد، ایالات متحده می خواست دولت نخست وزیر عمران خان، رهبر کاریزماتیک، با استعداد و بسیار محبوب در پاکستان را که هم به دلیل مهارت پیشروی اش در کریکت در جهان و هم به دلیل ارتباط

مشترکش با مردم مشهور است، سرنگون کند. محبوبیت، استقلال و آزاد منشی، و استعداد های عظیم او، او را به هدف اصلی ایالات متحده تبدیل می کند یعنی که تحت فوکس آمریکا قرار میدهد، از اینکه از رهبران محبوبی است که با سیاست ایالات متحده همخوانی ندارند، و برای آمریکا نگران کننده است.

" گناه " عمران خان این بود که بیش از حد با ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه و شی جین (وبا بسیاری ها، با دستان نه چندان پنهان سیاست کمک و همکاری یک با دیگر را پیش می برد [شعار بزرگ سیاست خارجی ایالات متحده و اصل فعال سازمان **سیا** این است که یک رهبر خارجی "یا با ما است یا علیه ما". رهبرانی که سعی می کنند در میان قدرت های بزرگ بی طرف باشند، در معرض خطر جدی از دست دادن موقعیت یا حتی جان خود به تحریک ایالات متحده هستند، زیرا ایالات متحده بی طرفی را نمی پذیرد. رهبرانی که به دنبال بی طرفی بودند به پاتریس لومومبا (زئیر)، نورودوم سیهانوک (کامبوج)، ویکتور یانوکوویچ (اوکراین) و بسیاری دیگر، با دست نه چندان پنهان دولت ایالات متحده سرنگون شدند.] که این سیاست به مزاج و طبع آمریکا ناسازگار بود و به همین دلیل دولت ایالات متحده او سرنگون کرد. حال آنکه ما نند بسیاری از رهبران کشورهای در حال توسعه، **خان** نیز نمی خواست که روابط خود را با ایالات متحده و روسیه بر سر جنگ اوکراین قطع کند. بر حسب تصادف محض در برنامه ریزی قبلی در روزی که روسیه عملیات نظامی ویژه را آغاز کرد (24 فوریه 2022) **خان** در مسکو بود تا با **پوتین** ملاقات کند. از همان ابتدا، **خان** مدافع این بود که مناقشه در اوکراین باید بر سر میز مذاکره حل و فصل شود تا در میدان جنگ. ایالات متحده و اتحادیه اروپا رهبران خارجی از جمله **خان** برای مقابله با **پوتین** و حمایت از تحریم های غرب علیه روسیه دست و پنجه نرم کردند، با این حال **خان** مقاومت کرد.

خان احتمالاً در 6 مارس هنگامی که یک تجمع بزرگ در شمال پاکستان برگزار کرد، سرنوشت خود را رقم زد. در این تظاهرات، او غرب و به ویژه 22 سفیر اتحادیه اروپا را به دلیل که او را تحت فشار قرار دادند که در رای گیری که در سازمان ملل صورت میگیرد روسیه را مورد سرزنش قرار دهد یعنی که از روسیه بدگویی کند. او همچنین از جنگ ناتو علیه تروریسم در افغانستان همسایه انتقاد کرد که برای پاکستان کاملاً ویرانگر بوده است، و آنهم بدون قدر دانی، و احترام یا رنج کشیدن های پاکستان. در همکاری با غرب.

محبوبیت، استقلال «آزاد منشی» و استعداد های عظیم **خان** او را به هدف اصلی ایالات متحده تبدیل می کند یعنی که در تحت فوکس آمریکا قرار میدهد که با سیاست ایالات متحده ناسازگار است، یا که از جمله رهبران محبوبی که با سیاست ایالات متحده همخوانی ندارند و به ایالات متحده ناراحت کننده است. که باید از سر راه براشته شود.

خان به جمعیتی که او را تشویق می کردند گفت: «سفیران اتحادیه اروپا نامه ای به ما نوشتند و از ما خواستند روسیه را محکوم کرده و علیه آن رای دهیم... اما من گفتم نظر شما در مورد ما چیست؟ آیا ما برده شما هستیم که هر چه شما بگویید انجام می دهیم؟»

وی افزود: «ما با روسیه دوست هستیم، با آمریکا هم دوستیم، با چین و اروپا دوستیم، در هیچ اردوگاهی نیستیم. پاکستان بی طرف خواهد ماند و با کسانی که سعی در پایان دادن به جنگ در اوکراین دارند همکاری خواهیم کرد.»

از دیدگاه ایالات متحده، "خنثی" یا بی طرفی یک کلمه جنگنده «جنگی» است. پیگیری وحشتناک **خان** در آگوست 2023 توسط خبرنگاران تحقیقی در *The Intercept* فاش شد. تنها یک روز پس از تظاهرات **خان**، **دونالد لو**، دستیار وزیر امور خارجه در دفتر امور آسیای جنوبی و مرکزی در واشنگتن با **اسد مجید خان** سفیر پاکستان در ایالات متحده ملاقات کرد. پس از این ملاقات، سفیر **خان** یک کابل «ایمل» محرمانه با (یک رمز) به اسلام آباد فرستاد که سپس توسط یک مقام نظامی پاکستان به *The Intercept* درز کرد. این کابل یا تیلیگرام یا ایمل مخفی بازگو می کند که چگونه **دونالد لو**، معاون وزیر، نخست وزیر **خان** را به خاطر موضع بی طرفش مورد سرزنش قرار داد.

این کابل از قول **دونالد لو** نقل می کند که «مردم اینجا و در اروپا کاملاً نگران هستند که چرا پاکستان چنین موضع بی طرفانه ای (در مورد اوکراین) اتخاذ می کند، در صورتی که چنین موضعی حتی ممکن است. به نظر ما چنین موضع بی طرفی نیست.» **لو** سپس نتیجه را به سفیر **خان** رساند. وی افزود: «فکر می کنم اگر رأی عدم اعتماد به نخست وزیر به نتیجه برسد، همه چیز در واشنگتن بخشیده می شود، زیرا سفر به روسیه تصمیمی از سوی نخست وزیر تلقی می شود. در غیر این صورت، فکر می کنم ادامه کار سخت خواهد بود.»

پنج هفته بعد در 10 آوریل، با تهدید صریح ایالات متحده بر ارتش قدرتمند پاکستان، و با تسلط ارتش بر پارلمان پاکستان، پارلمان با رأی عدم اعتماد، **خان** را برکنار کرد. در عرض چند هفته، دولت جدید به دنبال اتهامات و قیحانه فساد علیه **خان** بود تا او را دستگیر کند و از بازگشت او به قدرت جلوگیری کند. در چرخش کاملاً اورولی (*Orwellian* = توصیف شرایط اجتماعی توسط یک صنف)، زمانی که **خان** وجود کابل دیپلماتیک را که نقش آمریکا در برکناری او را آشکار می کرد، اعلام کرد، دولت جدید **خان** را به جاسوسی متهم کرد. که او اکنون به دلیل این اتهامات به مدت 10 سال با اقدام قیحانه و بی وجدانی عملکرد غرب محکوم شده است و دولت ایالات متحده در برابر این خشم سکوت اختیار کرده است.

وقتی از وزارت امور خارجه آمریکا در مورد محکومیت **خان** سؤال شد، گفت: "این موضوع مربوط به دادگاه های پاکستان است." چنین پاسخی نمونه واضحی از نحوه عملکرد تغییر رژیم تحت رهبری ایالات متحده است. وزارت امور خارجه از زندانی شدن **خان** به دلیل افشای عمومی اقدامات ایالات متحده توسط **خان** حمایت می کند.

بنا بر این، پاکستان در (8 فوریه) انتخاباتی را برگزار می کند در حالی که محبوب ترین رهبر دموکراتیک اش یعنی **خان** در زندان است و حزب **خان** مورد حملات

بی‌امان، قتل‌های سیاسی، خاموشی‌های رسانه‌ای و دیگر سرکوب‌های شدید قرار خواهد گرفت بر همه این اقدامات، دولت ایالات متحده کاملاً شریک جرم است. اما نباید فراموش کرد که ارزش‌های «دموکراتیک» آمریکا بسیار زیاد است. دولت ایالات متحده در حال حاضر راه خود را در پیش گرفته است - و یک کشور 240 میلیون نفری مجهز به سلاح هسته‌ای را عمیقاً بی‌ثبات کرده است. پس ما می‌گوییم که تنها آزادی **خان** از زندان و شرکت او در انتخابات آتی می‌تواند ثبات را بازگرداند.

چند سطری در مورد نویسنده این مقاله :

جفری دی ساکس: جفری دی. ساکس، استاد دانشگاه و مدیر مرکز توسعه پایدار در دانشگاه کلمبیا است، جایی که او مؤسسه زمین را از سال 2002 تا 2016 مدیریت کرد. او همچنین رئیس شبکه راه‌حل‌های توسعه پایدار سازمان ملل و عضو کمیسیون پهنای باند سازمان ملل است. برای توسعه او مشاور سه دبیر کل سازمان ملل بوده است و در حال حاضر به عنوان مدافع توسعه توسعه پایدار در زمان دبیر کل آنتونیو گوترش فعالیت می‌کند. ساکس نویسنده اخیراً «سیاست خارجی جدید: فراتر از استثناگرایی آمریکایی» (2020) است. کتاب‌های دیگر عبارتند از: «ساختن اقتصاد جدید آمریکا: هوشمند، عادلانه و پایدار» (2017) و «عصر توسعه پایدار» (2015) با بان کی مون.

----- با تقدیم احترامات «2024-02-02»

جفری دی ساکس جفری دی. ساکس، استاد دانشگاه و مدیر مرکز توسعه پایدار در دانشگاه کلمبیا است، جایی که او مؤسسه زمین را از سال 2002 تا 2016 مدیریت کرد. او همچنین رئیس شبکه راه‌حل‌های توسعه پایدار سازمان ملل و عضو کمیسیون پهنای باند سازمان ملل است. برای توسعه او مشاور سه دبیر کل سازمان ملل بوده است و در حال حاضر به عنوان مدافع توسعه توسعه پایدار در زمان دبیر کل آنتونیو گوترش فعالیت می‌کند. ساکس نویسنده اخیراً «سیاست خارجی جدید: فراتر از استثناگرایی آمریکایی» (2020) است. کتاب‌های دیگر عبارتند از: «ساختن اقتصاد جدید آمریکا: هوشمند، عادلانه و پایدار» (2017) و «عصر توسعه پایدار» (2015) با بان کی مون. بیوگرافی کامل.

